

Nr 173.

Av herr **Gabrielsson m. fl.**, om ökat anslag till Svenska betes- och vallföreningen.

I sitt anslagsäskande för budgetåret 1930—1931 hemställde styrelsen för Svenska betes- och vallföreningen att en av de vid föreningen förefintliga konsulenttjänsterna måtte omregleras till försöksledartjänst. Den utvidgade konsulentverksamheten hade mer och mer övergått till hushållningssällskapen, en omständighet, som ställde andra krav på föreningen än tidigare. Denna måste bidra till lokala rådgivares fortbildning och utbygga den sakliga grunden för upplysningsarbetet. Ett omfattande försöksmaterial väntade också på bearbetning. Allt detta kunde omöjligen fullgöras av föreningens föreståndare, som hade att leda föreningens både administrativa och tekniska verksamhet.

Av anförda skäl föreslog föreningens styrelse, att dåvarande konsulenten därstädes, doktor G. Giöbel, skulle bli försöksledare mot en avlöning motsvarande den för fältkontrollant hos Statens centrala frökontrollanstalt gällande, eller ungefär 2,000 kronor mera i grundlön än han erhållit som konsulent jämte dyrtidstillägg. Under tiden för detta ärendes behandling av vederbörande myndigheter erhöll emellertid doktor Giöbel förordnande som lärare i jordbrukslära vid Ultuna lantbruksinstitut, varför frågan, i vad det berörde honom, icke kunde fullföljas. Med den, efter avdrag av doktor Giöbels pensionsavgift, återstående avlöningen, kunde nu icke tillräckligt sakkunnig person erhållas för försöksledaretjänstens upprätthållande. Styrelsen hemställde därför att för budgetåret 1930/1931 måtte beviljas samma belopp som tidigare äskats eller 2,500 kronor för tillgodoseende av behovet av kompetent arbetskraft. Detta tillstyrktes med hänsyn till arbetets betydelse av såväl statskontoret som lantbruksstyrelsen. Kungl. Maj:t minskade visserligen beloppet med 800 kronor, men på grund av lika lydande motioner i riksdagens båda kamrar beviljades det begärda beloppet 2,500 kronor. Denna post har allt sedan den tiden av styrelsen uppförts i föreningens lönestat utan annan anmärkning från anslagsgivande myndigheters sida, än att jordbruksutskottet understruket vikten av, att detta provisorium snarast möjligt avvecklades.

Den 1 november 1933 slutade — på grund av lantbruksinstitutets upphörande — doktor Giöbels tjänstledighet hos föreningen. Visserligen har doktor Giöbel nu sökt ledigförklarad professur i jordbrukslära vid den nyinrättade lantbrukshögskolan, liksom även hans vikarie doktor G. Torstensson. Vid tiden för avgivande av denna motion är det ovisst, vem som blir innehavare av lärostolen i fråga. Hur som helst kan emellertid icke före-

ningen vara utan försöksledare. I sitt anslagsäskande för nästkommande budgetår har föreningens styrelse därför, i anslutning till det ursprungliga före doktor Giöbels övergång till lantbruksinstitutet uppgjorda förslaget, i och för tillgodoseende av behovet uppfört en försöksledartjänst med avlöning i ungefärlig överensstämmelse med fältkontrollant vid Statens centrala frökontrollanstalt, eller för Ultunaorten med en grundlön av 6,700 kronor vartill kommer ett ålderstillägg av 500 kronor jämte dyrtidstillägg. Innevarande budgetår är ifrågavarande tjänst uppförd med en post på allena 4,200 kronor samt för tjänstens reglerande ytterligare 2,500 kronor, vilka belopp nu strukits i föreningens stat.

Det torde vara uppenbart att föreningens möjlighet att fullfölja sin betydelsefulla och vägledande försöksverksamhet under nuvarande förhållanden icke bör försvåras. På resultaten därav beror det väsentligen, huruvida och i vad mån föreningen skall kunna fullgöra sin uppgift att utbilda undervisare och instruktörer på området och över huvud åstadkomma en gedigen upplysningsverksamhet för den omläggning till egen foderproduktion, som genom av regering och riksdag vidtagna åtgärder nu i särskild grad påkallas. På resultatet av betes- och vallkulturen är det främst beroende, i vad mån vi skola kunna skaffa *billig* ersättning inom egna gränser för den försvårade kraftfoderimporten. Men denna kulturgren är ännu ung. Föreningens strävan att utbygga den sakliga grunden kräver därför beaktande och då det främsta villkoret härför är att arbetet i fråga står under sakkunnig ledning och detta icke, enligt vad vi övertygat oss om, nu kan vara tänkbart utan att tjänsten i fråga ordnas i enlighet med lantbruksstyrelsens förslag och då det nu sålunda föreslagna sättet härför redan för fem år sedan varit tilltänkt och riksdagens jordbruksutskott förordat provisoriets avveckling, hemställes att, med upphörande av hittills utgående anslag för tjänstens reglering, ett anslag av 6,700 kronor jämte dyrtidstillägg beviljas samt, för den händelse att doktor Giöbel kommer att bli innehavare av befattningen i fråga, även ett ålderstillägg av 500 kronor jämte dyrtidstillägg därå.

Vidare hemställes att ett åldertillägg å 100 kronor för år räknat måtte från och med nästkommande budgetår beviljas föreningens vaktmästare M. Johansson, vilken innehar tjänsten hos föreningen sedan den 1 maj 1930. Motsvarande befattningshavare hos Svenska Mosskulturföreningen har tillförsäkrats tre ålderstillägg å 100 kronor efter 3, 6 och 9 år, varför lantbruksstyrelsen tillstyrkt föreningens begäran i denna punkt. M. Johansson har en lön av 1,800 kronor, är gift och har två barn, men tjänsten har icke reglerats för delaktighet i statens pensionsanstalt.

Beträffande föreningens behov i övrigt tillåta vi oss erinra därom, att denna upptagit betes- och vallkulturen på sitt arbetsprogram och med erkänd framgång verkat för ett bättre utnyttjande av våra inhemska resurser för

produktionen av kvalitetsfoder. Betydelsen härav har under föreningens verksamhet blivit så klarlagd, att statsmakterna funnit skäl bevilja mycket betydande belopp till betesförbättringar och nu även vidtagit särskilda åtgärder för att inskränka kraftfoderimporten till landet. Det måste erkännas att betes- och vallkulturens utveckling möjliggjort detta och att föreningen varit den drivande kraften i arbetet härför. Omfattande forsknings- och försöksverksamhet samt ett effektivt undervisningsarbete har härför erfordrats. För fullgörande därav har föreningen nödgats använda betydande belopp åstadkomna på privat väg. Föreningens tillgångar äro nu emellertid starkt tagna i anspråk för dess verksamhet och möjligheten att åstadkomma frivilligt, privat understöd för föreningens med statens intresse sammanfallande verksamhet äro under nuvarande förhållanden knappast tänkbara. Behovet åter av den verksamhet som föreningen bedriver har icke minskats, snarare tvärtom. Statsmakternas åtgärder för ökad självhushållning beträffande foder innebära mycket stora ekonomiska konsekvenser för vårt jordbruk. Endast en bråkdel av rikets brukningsdelar äro rustade härför genom vidtagna åtgärder för rationell foderförsörjning, och för även den mera intensiva mjölkproduktionens mera allmänna grundande på hemmafoder kräves utredning av många för det praktiska jordbruket viktiga frågor berörande bl. a. vallarnas kultur och utnyttjande. Det gäller nu att så klarlägga utvecklingslinjerna härför, att vidtagna åtgärder bli till bestående gagn. Vilken sammansättning och vilka typer av vallar, som giva det bästa kvalitetsfodret för sommar- och vinterbehov måste mera fullständigt utredas än vad hittills varit möjligt icke minst med hänsyn till fodrets kända inverkan på produkternas kvalitet, särskilt smörets, en omständighet av stor betydelse för uppskattningen av denna vara på exportmarknaden. Hur den kostbara men nödvändiga fällindelningen i praktiken bäst skall genomföras vid den intensiva mjölkproduktionen såväl som betesdriftens organisation i övrigt, gödslingen — särskilt för jämn fodertillgång sommarens igenom och för kännedom om olika växtnäringsämnenas inverkan på fodrets kvalitet o. s. v. — tillhöra även de alltjämt aktuella problem, som fordra fortsatt, intensiv bearbetning. Därtill kräves nu ett omfattande analysarbete av föreningens rika material från de i olika landsdelar befintliga försöken och fortlöpande publicerande av de erhållna resultaten, ett villkor för att desamma skola komma upplysningsarbetet till godo. På grund av bristande tillgångar har denna sista åtgärd under senare år tyvärr icke kunnat fullföljas i önskvärd utsträckning.

Betes- och vallkulturens genomförande innebär stora fördelar för jordbruket. Men utgången av denna vår tids största omläggning inom vår lant-hushållning, får icke nu riskeras genom brister med hänsyn till det härför grundläggande arbetet, särskilt som de belopp, som det här gäller, äro obetydliga i jämförelse med de fördelar, som härigenom stå att vinna. Att Svenska betes- och vallföreningen inrättat sig härför och igångsatt nödvän-

diga och vägledande undersökningar och försök anse vi tidsenligt och i överensstämmelse med den ställning därtill, som även riksdagen tidigare intagit. Deras fullföljande innebär också ett betydelsefullt intresse för vårt jordbruk.

Under kalenderåret 1932 uppkom en förlust på föreningens verksamhet av 3,867:47 kronor. De verkliga utgifterna uppgingo detta år till kronor 106,377:54 och inkomsterna utöver statsbidraget till 115,510:07. Dessa senare äro av föreningens styrelse för nästa budgetår beräknade till 14,299:51 kronor på grund av minskade räntebärande tillgångar och lägre räntesatser. Anslaget utgick för budgetåret 1932/33 med 87,000 kronor men för budgetåret 1933/34 med endast 73,500 kronor, vilket senare innebär en sänkning av den andel av statsanslaget, som är avsedd till olika arbeten, alltså efter avdrag av för avlöningar och arvoden beräknad andel, från 25,763 kronor budgetåret 1932/33 till 14,963 kronor under nu löpande budgetår. Lantbruksstyrelsen anförde i sin underdåniga skrivelse i anledning av föreningens anslagsäskande för sistnämnda budgetår, att föreningen enligt **lantbruksstyrelsens mening** fortfarande borde »verksam stödjas av statsmakterna. Med hänsyn till det statsfinansiella läget och det förhållandet, att föreningen ägde ett icke obetydligt kapital, har styrelsen dock ansett sig icke kunna motsätta sig en anslagsminskning med ett belopp, motsvarande vad granskningsnämnden föreslagit, eller 13,050 kronor.» Enligt vad vi övertygat oss om hava föreningens tillgångar emellertid nu så starkt reducerats, att endast ett mindre tillskott därifrån kan vara att påräkna och för löpande budgetår är ett betydligt underskott att förvänta i föreningens budget. Av rådande förhållanden påkallat, väl planlagt och påbörjat arbete, allt ett led i föreningens åtgärder för vägledning vid produktionens förbilligande, kan icke utan ändamålets förfelande avbrytas eller starkt reduceras. Även lantbruksstyrelsen har ansett den för innevarande budgetår åstadkomna beskäringen av anslaget alltför stark och för nästkommande budgetår föreslagit att detta måtte utgå med 80,200 kronor, ett i förhållande till budgetåret 1932/33 med 6,800 kronor minskat belopp eller en ökning utöver innevarande års anslag med 6,700 kronor, vari innefattas även den å annat ställe berörda försöksledartjänstens reglering. I detta sammanhang skall erinras därom att föreningen för kultiveringsförsök och kontrollgårdar åtnjuter ett särskilt anslag av 15,000 kronor innevarande år. Resorna för anförda verksamhet måste emellertid bekostas av föreningens allmänna anslag och beräknar lantbruksstyrelsen på grund därav en ökad kostnad för föreningen av 1,236 kronor 40 öre. Utom av detta skäl och på grund av den tidigare anförda slutgiltiga regleringen av försöksledartjänsten motiveras det för nästkommande budgetår föreslagna beloppet särskilt av behovet av noggrann utredning och försök på föreningens område.

På grund av vad sålunda blivit anfört angående föreningens minskade inkomstmöjligheter och svårigheten att erhålla understöd från privat håll

samt under hänvisning till den omständigheten, att statsmakternas speciella åtgärder aktualiserat behovet av föreningens fortsatta verksamhet för en mera allmän självförsörjning med kvalitetsfoder, hemställes,

att riksdagen på extra stat under nionde huvudtiteln ville bevilja det av lantbruksstyrelsen för budgetåret 1933/1934 tillstyrkta anslaget av 80,200 kronor för upprätthållandet av Svenska betes- och vallföreningens verksamhet innebärande detta en ökning i jämförelse med löpande budgetår av 6,700 kronor.

Stockholm den 22 januari 1934.

N. Gabrielsson.

K. W. Bodin.

Bernhard Nilsson.